Redactiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 137. **Braşovŭ, Mercurĭ 22 Iunie (4 Iulie)** **1888.**

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toțĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 21 Iunie st. v. 1888.

A trebuitŭ sĕ se foloséscă pressa şovinistă unguréscă şi de casulŭ din Feldióra spre a agita şi a ațîța în contra Românilorŭ.

Scimŭ că locuitorii din Feldióra şi din comunele învecinate, carĭ au pămênturĭ pe hotarulŭ Feldiórei fiindŭ nemulțămițĭ cu comasațiunea, ce au cerut'o mai mulțĭ proprietarĭ, s'a iscatŭ o turburare ḑilele trecute, când a eşitŭ comisia judecătoréscă la fața locului, în urma căreia unŭ țĕranŭ sasŭ a fostŭ împuşcatŭ, unŭ Ungurŭ greu rănitŭ, ér mai mulțĭ alții au fostŭ rănițĭ cu sabia.

Se asigură că țĕranii au fostŭ irităţĭ asupra proprietarilorŭ, carĭ au pretinsŭ comasarea, din care causă au începutŭ a arunca cu petri în ei, când au pornitŭ la drumŭ împreună cu comisiunea judecătoréscă.

De aicĭ s'a iscatŭ turburarea, gendarmii şi husarii, carĭ formau escorta, folosindu-se de armele lorŭ. S'au făcutŭ mai multe arestărĭ în urma acestui incidentŭ şi cercetarea încă se continuă.

Intre țĕranii ce se aflau de față au fostŭ Saşĭ şi Ungurĭ mai mulțĭ ca Românĭ, cu tóte aceste bate la ochĭ, că s'a telegrafiatŭ foilorŭ din Pesta şi Viena despre casulŭ întêmplatŭ astfelŭ ca şi când numai Românii ar fi fostŭ în jocŭ, vorbindu-se de escese ale țĕranilorŭ românĭ şi de arestărĭ de Românĭ.

Pe temeiulŭ acestorŭ raporturĭ telegrafice „Pesti Naplo“ vorbesce chiar de „prima rĕscólă valahă în Ardealŭ,“ care, ḑice, „s'a petrecutŭ sub aceleaşĭ simptóme ca astă véră rĕscólele țĕrănescĭ din România.“

Susține apoi „Pesti Naplo“ că poporulŭ este ațîțatŭ de nisce agitatorĭ, de carĭ se află fórte mulțĭ mai alesŭ între Românĭ.

N'are pe ce sĕ'şĭ intemeieze fóia şovinistă din Pesta afirmările sale de feliulŭ acesta, de nu cumva vrea sĕ şi-le întemeieze pe nisce articulĭ apăruțĭ într'o fóiă română dela noi, care, spre marea suprindere a cetitorilorŭ sĕi, scria că téra este inundată de agențĭ strĕinĭ.

Casulŭ întêmplatŭ în Feldióră desminte deja prin constatările ce s'au făcutŭ până acum faimele sensaționale lățite de foile şoviniste. Nu a fostŭ aicĭ pomenire de agențĭ şi turburătorĭ în înțelesulŭ lui „Pesti Naplo“ şi nu s'a tractatŭ nicĭ chiar de o afacere parțială a Românilorŭ, ci toțĭ locuitorii împreună, Saşii cu Românii şi cu Ungurii interesațĭ la afacerea comasațiunei şi-au documentatŭ nemulțămirea din causa mĕsurilorŭ luate.

Causa póte fi dér asprimea legii, care silesce pe poporațiune a se supune dorinței câtorva proprietarĭ, carĭ au cerutŭ comassarea, şi iritarea țĕranilorŭ în contra acestora, nu însĕ „agitațiunile române“, de care vorbesce fóia din Pesta. Intre cei arestațĭ se află şi Saşĭ şi Ungurĭ şi nu Românii pórtă vina décă dintre ei s'au arestatŭ cu unulŭ séu doi mai multŭ.

Vomŭ mai avé ocasiune de a ne ocupa de afacerea comasației din Feldióră. Pentru aḑi constatămŭ numai, că şi în casulŭ de față când nu mai putea fi îndoiélă că se tractéză de-o cestiune economică, ce atinge într'unŭ feliu pe toțĭ locuitorii fără deosebire de naționalitate, şoviniştii se încércă a face capitalŭ politicŭ în contra Românilorŭ.

Foile bismarkiane şi Ungurii.

„Budapester Tagblatt“ se ocupă de „straniele espectorărĭ ale pressei oficióse germane“ în contra Ungurilorŭ.

In numĕrulŭ sĕu ultimŭ scrie:

„Cu „Norddeutsche allgemeine Ztg,“ „Kölnische Ztg.“ şi „National Ztg.“ se asociéză acuma şi onorabila „Neue preussische Ztg,“ care insultă națiunea maghiară în modulŭ celŭ mai brutalŭ.

Ea acusă pressa unguréscă că este ileală şi afirmă, că ea urmăresce *tendințe antidinastice.*

Lucru comicŭ este, că şi foilorŭ *oficióse* ungurescĭ li se impută că ar agita în contra tronului şi a dinastiei. Ce ar ḑice diferiții oficerĭ prusianĭ, décă o fóiă unguréscă ar vré sĕ redice contra lorŭ aceleaşĭ acusațiunĭ? N'ar striga éraşĭ ca din gura şerpelui silindŭ póte şi pe ministrulŭ-preşedinte ungurescŭ sĕ facă o enunciațiune solemnelă?

„Budapester Tagblatt“ încheiă cu o amenințare că décă vorŭ puşca mai de parte foile germane dincóce, şi Ungurii vorŭ puşca dincolo. Altă întrebare este însĕ décă foile germane se vorŭ spăria orĭ nu de aceste puşcăturĭ.

SCIRILE ḐILEI.

„In afacerea insultării stégului dela *Beiuşŭ* se scie — scrie „Ellenzék“ — că vice-şpanulŭ comitatului Bihorŭ, Beöthy Andor, a fostŭ trimisŭ în calitate de comisarŭ guvernialŭ ca sĕ facă investigațiunea. Beöthy a fostŭ Vinerea trecută la Beiuşŭ, împreună cu notarulŭ comitatensŭ Szunyog, şi s'a convinsŭ, că ce privesce conducerea tinerimei n'are nimicŭ de ḑisŭ contra corpului profesoralŭ. In Beiuşŭ se crede, că tótă afacerea a provenitŭ mai vêrtosŭ din împrejurarea, că până acum locuitorii maghiarĭ şi valahĭ n'au statŭ în bune relațiunĭ unii cu alții şi pentru ca pe viitorŭ sĕ se încunjure astfeliu de neplăcerĭ, au şi începutŭ deja a se apropia unii de alții cei ce până acum din antipatiă nemotivată n'au fostŭ bunĭ prietenĭ“. — Acésta notiță confirmă părerea nóstră despre machinațiunile tendențióse ale pressei şoviniste. Décă e vorba de apropiare între Românĭ şi Ungurĭ, apoi credemŭ, că Ungurii trebue sĕ facă pasulŭ dintâiu, încetândŭ cu duşmăniile în contra Românilorŭ şi a instituțiunilorŭ lorŭ.

***

In urma *procesului de pressă alŭ „Calicului“*, D-lŭ redactorŭ Popa a făcutŭ recursŭ de nulitate, dér *Curia r.* în şedința sa dela 28 Iunie *a respinsŭ recursulŭ* şi astfeliu sentința de condamnare este aprobată.

***

In *Serbia* s'a înființatŭ o *societate şcolară*, cu scopulŭ de a sprijini cultura sêrbéscă în provinciile sêrbescĭ subjugate. Acéstă societate e sub *patronagiulŭ statului sêrbescŭ*. Unŭ punctŭ, ḑum vedemŭ, ḑice revista „George Lazarŭ“, în care mica Serbiă a întrecutŭ regatulŭ românŭ. Acéstă societate a ajutatŭ cu 800 lei şcóla sêrbéscă din Iepek, Macedonia de nordŭ. Autoritățile turcescĭ au confiscatŭ aceştĭ banĭ. Nostimŭ este în acéstă afacere, că Ungurii prin ḑiarele lorŭ iau apĕrarea Sêrbilorŭ şi susținŭ că Turcia nu e în dreptŭ a opri pe Sêrbĭ sĕ facă propagandă culturală şi sĕ ajute pe frații lorŭ subjugațĭ din peninsula balcanică. O teoriă justă, pe care Ungurii o recunoscŭ când e vorba de alții. Ce facŭ însĕ cu Românii din provinciile supuse lorŭ, şi în acelaşŭ timpŭ ce facemŭ noi față de propaganda unguréscă în satele sĕcuescĭ din Moldova?

***

Pe teritoriulŭ comunei Câmpurilorŭ, nu departe de gara Mărăşeştĭ, în România, s'a descoperitŭ o *carieră de marmoră albastră*, care s'a constatatŭ a fi fórte propriă pentru lucrărĭ de artă. „Galații“ ḑice, că esploatarea s'ar puté face fórte lesne şi că n'ar necesita cheltuielĭ marĭ.

***

Temperatura favorabilă a activatŭ puternicŭ *cócerea diverselorŭ producte*, ḑice „Curier. Fin.“. Rapița continuă a se treera şi a descinde la posturĭ. Secera grâului a începutŭ deja, acea a orzului şi a secărei va începe sĕptĕmâna viitóre. Afară de secară, care prin unele locurĭ este pălită, tóte celel'alte cereale, grâu, porumbŭ, orzŭ suntŭ, după scirile oficiale primite din județe la ministerulŭ de agricultură, fórte frumóse şi promitŭ o recoltă din cele mai abundante. Abundanța ce se prevede pe de-o parte, ér pe de alta scăderile ce se anunță din străinătate, au avutŭ o influență puternică asupra cursurilorŭ din diversele piețe de cereale, care au închisŭ şi sĕptĕmâna acésta în scădere. Rapița dela 22 fr. suta de kilograme a căḑutŭ la francĭ 21.35 hârtie predată pe la gările dimprejurulŭ Bucurescilorŭ. La Brăila şi la Galațĭ se profită de prețurile eftine şi se esportéză cu o activitate febrilă. Grâulŭ s'a plătitŭ cu 9 până la 10 francĭ hectolitru calitate mai josŭ de 60 libre. Porumbulŭ s'a datŭ cu francĭ 7.12—752 şi 8 hectolitru. Secara cu fr. 5—5.85. Tendința peste totŭ loculŭ e slabă.

Premiile scolare.

Estragemŭ din Revista „George Lazarŭ“ următórele cu privire la premiile scolare:

Ḑiua împărțirei premiilorŭ este una din cele mai importante sĕrbătorĭ scolare şi de unŭ caracterŭ eminamente educativŭ.

Din punctŭ de vedere pedagogicŭ, premiile scolare de orĭ şi ce categoriă, facŭ parte dintre mijlócele extraordinare de educațiune.

Ele vorŭ păstra caracterulŭ lorŭ educativŭ numai până atuncĭ, până când nu vorŭ fi considerate ca o remunerațiune séu rĕsplătire pentru împlinirea datoriilorŭ. Ele vorŭ servi ca mijlóce educative numai atuncĭ, când se vorŭ distribui după dreptate şi când elevulŭ va fi singurŭ convinsŭ, că premiulŭ ce îlŭ primesce este numai unŭ stimulentŭ, o încurajare pentru viitorŭ, ér nicĭ decum o obligațiune din partea acelora cărĭ i l'au datŭ. Acéstă convingere trebue sĕ i-o inspire lui profesorulŭ şi părinții, încâtŭ elŭ sĕ scie, că nu învață pentru premiu, ci pentru ca sĕ scie, căcĭ altfelŭ principiulŭ pedagogicŭ „non scholae sed vitae discendum“ rĕmâne o vorbă gólă. Cu tóte aceste fórte desŭ, cu deosebire părinții, anihiléză acestŭ caracterŭ educativŭ alŭ premiilorŭ, punêndŭ în vedere copiilorŭ ca sĕ se siléscă pentru ca sĕ ia premiu. Ba se întêmplă uneorĭ, ca părinții mai cu dare de mână, sĕ dea ei singurĭ premii copiilorŭ lorŭ, punêndu-le învĕțătorului séu profesorului la disposițiă, chiar şi atuncĭ când copii lorŭ nu suntŭ între cei vrednicĭ de premiatŭ. Aceste premii suntŭ totdéuna mai de prețŭ, mai frumóse de câtŭ ale celorlalțĭ, şi acésta o facŭ numai din ambițiunea de a-şĭ vedé şi copilulŭ lorŭ premiatŭ.

Profesorii şi învĕțătorii ar trebui sĕ se opună acestui obiceiu, căcĭ cu aceste se causéză un duplu rĕu. Se depreciază valórea premiilorŭ adevĕrații lorŭ premianțĭ, se alteréză idea ce ei o au despre dreptatea învĕțătorului şi se descurajază, ér premiile nu mai suntŭ unŭ mijlocŭ educativŭ, ci unŭ mijlocŭ de a ațîța ura şi pasiunea între elevĭ. Pe de altă parte elevulŭ premiantŭ fără ca sĕ merite, devine ambițiosŭ şi vanitosŭ, fiindŭ sigurŭ că elŭ chiar décă nu va escela, totuşĭ va fi premiatŭ, nu în basa meritelorŭ sale, ci în basa altorŭ împrejurărĭ străine de şcólă.

Depinde fórte multŭ şi dela natura premiilorŭ, décă voimŭ ca ele sĕ fiă un adevĕratŭ mijlocŭ educativŭ. In şcólele de băețĭ ele consistă de regulă din cărțĭ în şcólele de fete pe lângă cărțĭ se mai dau şi alte obiecte, nu totdéuna justificabile din punctŭ de vedere pedagogicŭ.

Cărțile de premiu, décă voimŭ sĕ corĕspundă scopului lorŭ, trebue sĕ fiă bine alese. Ele trebue sĕ formeze biblioteca privată a scolarului, care sĕ i fiă şi folositóre, şi sĕ-i deştepte şi gustulŭ pentru lectură, potrivitŭ gradului sĕu de desvoltare intelectuală.

Lectura privată a scolarului este de mare importanță. Unŭ proverbŭ ḑice: „spune-mĭ cu cine te 'nsoțescĭ şi-țĭ voiu spune ce omŭ escĭ.“ Aplecândŭ acestŭ proverbŭ la lectură, amŭ putea ḑice „spune-mĭ ce cetescĭ, şi-țĭ voiu spune cine escĭ,“ căcĭ cărțile ce forméză lectura unui scolarŭ, ca şi a unui adultŭ,

suntŭ societatea intimă spirituală a sa, care întocmai ca şi mediulŭ socialŭ în care trăesce individulŭ au o mare influenţă asupra desvoltărei sale intelectuale şi morale. O carte bună, este celŭ mai bunŭ prietinŭ.

De aceea nu este indiferentŭ ce fel de lectură va avé scolarulŭ séu tênĕrulŭ adolescentŭ. Orĭ şi ce carte, care nu va avé unŭ caracterŭ educativŭ şi instructivŭ, va influinţa asupra sa în aceiaşŭ mĕsură în rĕu, décă nu şi mai mult ca şi unŭ camaradŭ demoralisatŭ şi rĕutăciosŭ. In scripţiunea celei mai vechĭ bibliotecĭ a Egiptului era: Medicamentele spiritului. De aceea biblioteca scólei, precum şi cărţile, carĭ se vorŭ distribui ca premii, trebue sĕ fie alese dintre acele carĭ suntŭ de o valóre probată şi netăgăduită. Sĕ fie alese din literatura naţională séu străină, scrierĭ originale séu localisate şi adaptate spiritului şi trebuinţelorŭ nóstre românescĭ. Prima carte pusă în mâna tînĕrului are de cele mai multe orĭ o influinţă hotărîtóre asupra felului de a-şĭ alege lectura sa pentru viitorŭ. Ea îi deşteptă şi formézā gustulŭ pentru acelaşĭ felŭ de lectură, îl entusiasmézā şi-i încăldesce inima şi-i dă directiva în ocupaţiunile sale intelectuale.

Istoria ne spune că Eliada lui Homer a făcutŭ o aşa de adêncă impresiune asupra lui Alexandru celŭ mare, în câtŭ acésta a devenitŭ lectura sa favorită în tótă viéţa sa, şi o purta cu sine în tóte expediţiile ce le-a făcutŭ. Napoleonŭ celŭ mare cetea cu mare plăcere biografiile lui Plutarch, Schiller scrierile lui Schakespeare şi Lacépède căpĕtă plăcere cătră sciinţele naturalĭ în urma cetirei istoriei naturale de Buffon; Pestalozzi, cetind pe Emil a lui Rousseau şi pe Comenius, devine marele reformatorŭ alŭ pedagogiei moderne. Astŭfelŭ de exemple găsimŭ cu miile décă voimŭ, şi ne dovedescŭ destulŭ de evidentŭ că felulŭ lecturei este determinatŭ în formarea caracterului şi alŭ ocupaţiunilorŭ intelectuale a individului.

Cestiunea bisericei gr.-române din Budapesta.

In biserica greco-orientală din Pesta au funcţionatŭ de aprópe unŭ seculŭ 2 preoţĭ, dintre carĭ unulŭ împlinea serviţiulŭ divinŭ şi celelalte funcţiunĭ preoţescĭ în şi afară de biserică în limba grecéscă, ér alŭ doilea preotŭ în limba română. După rĕposarea preotului românŭ Ioanichie Miculescu, urmată în anulŭ trecutŭ, Grecii şi grecoteii din Pesta s'au opusŭ alegereĭ şi aşedărei mai departe a unui preotŭ românŭ ort. or. la Biserica din Pesta. Causa devenindŭ controversă între Românii şi Grecii din Pesta, ea ajunse spre decidere la ministrulŭ ung. de culte, carele din partea sa subşternêndu-o la preînaltulŭ locŭ, ea a fostŭ resolvită în modŭ cu totulŭ nefavorabilŭ pentru Românii greco-orientalĭ. Decisiunea referitóre la acéstă cestiune sună astfelŭ:

Ministrulŭ ung. reg. de culte şi instrucţiune publică. Nr. 20.562. Magistratulŭ Capitalei Budapesta. Maiestatea Sa imp. şi apostolică regală cu resoluţiunea preînaltă datată din Viena în 18 Maiu a. c. delăturândŭ regularea statorită prin altissima resoluţiune din anulŭ 1808 în comunitatea bisericéscă greco-macedono-română de religiunea greco-orientală din Budapesta, — s'a înduratŭ prégraţiosŭ a mĕ împuternici: 1. Ca sĕ potŭ aproba decisulŭ luatŭ sub numĕrulŭ 5 alŭ adunărei generale a numitei comunităţĭ bisericescĭ ţinute în 6 Februarie a. c. în causa aplicărei preotului de origine macedono-română şi cu limba liturghică grecéscă; 2. Ca în acelŭ casŭ, décă minoritatea adunărei generale a numitei comunităţĭ bisericescĭ nu s'ar mulţămi, fiă din orĭ-şi-ce motivŭ, cu decisiunea memorată, sĕ potŭ susţiné şi mai departe pentru membrii nemulţămiţĭ dreptulŭ concesŭ cu altissima resoluţiune din 15 Aprilie 1875 relativŭ la despărţirea lorŭ de comunitatea bisericéscă, dér cu privire la pretensiunile, ce credŭ ei a fi în dreptŭ a-le face asupra averilorŭ comunităţii bisericescĭ, sĕ-i potŭ avisa la calea procesuală ordinară în înţelesulŭ articlului de lege 25 din anulŭ 1881. 3. Ca sĕ potŭ resolvi negativŭ petiţiunea referitóre la acéstă afacere a Românilorŭ gr.-or. locuitorĭ în Budapesta, dér fără dreptŭ de votŭ în des-amintita comunitate bisericéscă, însĕ cu acea dechiaraţiune: că — décă dênşii arŭ voi sĕ se organiseze după prescrise în comunitate bisericéscă de sine stătătóre, în acéstă privinţă conformŭ §-lui 24 din Articlulŭ de lege 53, din anulŭ 1868, nu face nicĭ o observare.

Despre acésta încunosciinţezŭ magistratulŭ cu acea provocare, ca cuprinsulŭ acestei pré înalte resoluţiunĭ sĕ-lŭ aducă fără amânare la cunoscinţa comunităţiĭ bisericescĭ gr. or. greco-macedono-române (görög-macedon-oláh) la mâna curatorului primarŭ alŭ ei George Sacellary de Székás, — a minorităţii comunităţii bisericescĭ la mâna plenipotenţiatului aceleia advocatulŭ din Budapesta, Carolŭ R. Eötvös, — a Românilorŭ gr. or. din Budapesta la mâna judelui dela curia regéscă, Ioanŭ Puşcariu, înapoindŭ tuturorŭ acestora petiţiunile şi aclusele lorŭ alăturate. Budapesta, 30 Maiu 1888. Trefort.

Am publicatŭ fără comentarŭ acéstă cestiune — dice „Fóia diecesană“ — Ne-amŭ bucura însĕ décă unulŭ dintre bărbaţii noştri românĭ versaţĭ şi mai bine informaţĭ în causă, ar bine-voi a ne descrie mai pe largŭ starea lucrului, décă nu pentru altŭ scopŭ celŭ puţinŭ pentru istoria luptelorŭ susţinerei individualităţii nóstre naţionale şi a culturei nóstre religióse şi morale.

Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei.“

Din Câmpiă, finea lui Iunie. c.

Sĕrbătorile la poporulŭ nostru. Stimate D-le Redactorŭ! Am cetitŭ dilele trecute o corespondenţă în „Ellenzek“, în care se dice între altele, că înainte de asta cu câţiva anĭ hotarulŭ comunei Dobêca a fostŭ bătutŭ de ghiaţă în o di de Mercurĭ. De atuncĭ sĕ fi datŭ ordinŭ preotulŭ românŭ de acolo, ca poporulŭ pe viitorŭ sĕ se abţină dela lucru în diua acésta şi astfeliu Mercurea sĕ fi întratŭ pentru poporulŭ românŭ din Dobêca în seria dilelorŭ de sĕrbătóre.

N'am pututŭ sĕ dau credĕmêntŭ acestei scirĭ, pentrucă din modulŭ cum am aflat'o scrisă în colónele lui „Ellenzék“ mĭ-a părut, că ar fi mai mult numai o scornitură născocită cu scopulŭ de a-şĭ mai bate jocŭ de preoţii noştri românescĭ, căcĭ mie nicĭ decum nu-mĭ vine a crede, că preoţii noştri sĕ nu înţelégă, ce însemnézā pentru poporulŭ nostru atâtea sĕrbătorĭ, şi apoi şi fără de asta nu potŭ înţelege cu ce dreptŭ ar puté ordona unŭ preotŭ credincioşilorŭ săi ca sĕ se abţină dela lucru în o di, pe care biserica nu o recunósce şi n'a recunoscut'o nicĭ odată ca di de sĕrbătóre. Ca sĕ o facă acésta unŭ străinŭ speculantŭ, cu scopulŭ de a profita de asemenea dile de „sĕrbătóre“ pentru a esploata munca poporului nostru în favorulŭ propriu — acésta aşŭ mai înţelege-o. Aşa de esemplu fostulŭ preotŭ alŭ unei comune românescĭ din jurulŭ Mociului îmĭ spuse odată, că arendatorulŭ neromânŭ alŭ unei moşii boerescĭ din comună i-ar fi promisŭ 2 viţei, décă în preţulŭ acestora preotulŭ va anunţa poporului în biserică o nouă sĕrbătóre. Preotulŭ a respinsŭ însĕ darulŭ acesta ticălosŭ, dicêndŭ că n'are dreptŭ sĕ întroducă sĕrbătorĭ nouĕ, şi chiar décă s'ar încerca s'o facă acésta, poporulŭ nu l'ar asculta. Astfelŭ pe lângă tótă insistenţa arendatorului, care se angagia sĕ silésca cu forţa pe poporŭ la observarea falsei sĕrbătorĭ, anunţate în biserică, preotulŭ, consciu fiindŭ de chiămarea sa, n'a voit s'o facă acésta.

Am amintitŭ casulŭ acestŭ numai pentru ca sĕ se védă, că străinii speculanţĭ stăruescŭ şi au stăruitŭ totdéuna ca sĕ se înmulţéscă sĕrbătorile la poporulŭ nostru şi în fórte multe casurĭ au lucratŭ cu succesŭ în direcţiunea acésta. Dovadă împrejurarea, că nicĭ unulŭ din anutimpurile anului nu este mai bogatŭ în *sĕrbătorĭ false* ca véra. Véra este timpulŭ celŭ mai scumpŭ pentru economŭ şi sĕrbătorirea acestorŭ false sĕrbătorĭ nu este nicĭdecum de caracterŭ evlaviosŭ, ci ea consistă singurŭ numai în abstinenţa dela lucru pe séma propriă. La străinĭ crede poporulŭ că nu este pĕcatŭ a lucra în aceste dile şi acéstă credinţă este cea mai bună dovédă, că numitele sĕrbătorĭ au fostŭ de străinĭ vîrîte între ţĕranĭ. Astfeliu în anumite comune aflămŭ anumite sĕrbătorĭ despre carĭ biserica nu scie nimicŭ şi pe carĭ locuitorii din comunele învecinate nu le serbézā. In aceste sĕrbătorĭ marii proprietarĭ şi arêndatorii de moşii işĭ lucrézā în cinste moşiile lorŭ cu clăcile românescĭ. Décă însĕ timpulŭ nu este favoritorŭ pentru lucru, sĕrbătorile acestea se serbézā în cârciumă. Vinarsulŭ are în aceste dile mai mare trecere ca altădată, imoralitatea se propagă mai tare, şi pe când sĕmĕnăturile sĕrmanului ţĕranŭ românŭ se nimicescŭ în câmpŭ necultivate, pe atuncĭ munca şi averea lui este esploatată parte de Evreii cârciumarĭ, parte de proprietarii şi arêndatorii de moşii străinĭ.

Etă causa pentru care eu nu numai că aşŭ considera ca o adevĕrată crimă întroducerea unorŭ nouĕ sĕrbătorĭ din partea preoţilorŭ noştri, ci aflu neapĕratŭ necesarŭ, ca cu toţii sĕ stăruimŭ din tóte puterile pentru eliminarea din poporŭ a unorŭ astfelŭ de sĕrbătorĭ pe carĭ eu unulŭ le atribui séu slăbiciunei unorŭ preoţĭ ignoranţĭ, din vechime mai alesŭ, carĭ s'au lăsatŭ sĕ fiă seduşĭ de speculanţii străinĭ, séu unorŭ călugărĭ de multŭ, carĭ în fanatismulŭ lorŭ işĭ permiteau sĕ facă multe, fără scirea şi consensulŭ bisericei.

Avemŭ într'unŭ anŭ atâtea Duminecĭ câte sĕptĕmânĭ. Mai adaugemŭ la acestea vre-o 55—60 de sĕrbătorĭ, va se dice mai a treia parte din anŭ. Aceste suntŭ peste mĕsură multe, căcĭ totŭ după 3 multŭ 4 dile de muncă se vine o sĕrbătóre. Deşi avemŭ astfeliu mai multe sĕrbătorĭ recunoscute de biserică ca alte confesiunĭ, nu dicŭ nimicŭ, séu fórte puţinŭ am de disŭ contra acestora, căcĭ celŭ puţinŭ suntŭ sĕrbătorĭ impuse şi recunoscute de biserică.

Dér după ce vedemŭ şi audimŭ, că în anumite comune se ţinŭ anumite sĕrbătorĭ întru amintirea vre-unui elementŭ alŭ naturei etc. etc., séu că femeile unei comune nu lucrézā Lunea, pentru că este Lunĭ, altele din altă parte nu lucrézā Marţa, altele Mercurea, Joia, Vinerea, Sâmbăta, aşa că nu este nicĭ o di

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Revistă literară.

XIII.

Am băgatŭ de sémă, că ómenii, conscii de valórea scrierilorŭ lorŭ, nu se sfiescŭ a spune, că icĭ orĭ dincolo au împrumutatŭ câte ceva dela cutare orĭ cutare scriitorŭ. *Schelley,*)* de pildă, face la tragedia sa *Cenci* notiţa acésta: „O singură ideă mĭ-a inspirat'o unŭ pasagiu sublimŭ din Calderon; este *uniculŭ plagiatŭ*, de care m'am făcutŭ vinovatŭ în tótă piesa, *sciindŭ* că-i plagiatŭ.“ De câte plagiate nu suntŭ conşcii unii din autorii noştri? Şi câţĭ spunŭ, că au plagiatŭ? Unulŭ plagiază romane, altulŭ poesii, altulŭ cărţĭ de şcólă. Acésta-i o bólă primejdiósă şi ar fi rĕu de totŭ de s'ar mai întinde. De aceea ar trebui sĕ se publice aceste descoperirĭ, orĭ unde s'arŭ afla.

Décă într'o revistă trecută am amintit de unŭ redactorŭ, că este *iscusitŭ plagiatorŭ*, şi am mai spusŭ, că scrie cărţĭ în materii, ce nu le pricepe, voescŭ sĕ dau adĭ şi probele, ca sĕ se scie cam cum facŭ unii dela noi "sciinţă....

Domnulŭ despre care e vorba este d-lŭ *Ioanŭ Dariu*, care pórtă pe coperta cărţilorŭ sale titlu de: „*învĕţătorŭ* şi *membru alŭ mai multorŭ corporaţiunĭ*.“ A şi scrisŭ multe de tóte, precum stilistică, aritmetică, geografiă, istoriă, fisică, studii higienice, economice, a publicatŭ colecţii de versurĭ şi de rugăciunĭ etc... Sĕ căutămŭ dér câtă temeinicia are acéstă universalitate şi acéstă productivitate cum se esplică...

Despre temeinicia cunoşcinţelorŭ sale din fisică convingĕ-ne numai câteva esemple, luate pe nemerite din cartea sa *Elemente de Fisică*:

La pag. 64 se dice: „Ochii noştri încă au în ei câte o linte convexă şi se numesce lumina ochiului séu *pupila*.“

Acésta este falsŭ, de óre-ce pupila este cu totului totŭ altceva. Inţelegemŭ acum pentru ce d. autorŭ se esprimă în prefaţă, că n'a voitŭ sĕ-şĭ încarce cărticica cu unŭ balastŭ ce nu s'ar puté folosi cu succesŭ în şcólele poporale. In acéstă balastŭ e cuprinsă şi construcţiunea *ochiului* etc. Este balastŭ? noi credemŭ că este *nesciinţă*.

Mai departe se dice: „pupila acésta este întocmită astfelŭ încâtŭ prin ea putemŭ vedé bine unŭ obiectŭ numai într'o depărtare anumită, dela ochii noştri.“ Se vede că autorulŭ n'are ideă despre puterea de acomodare a ochiului.

„Noi ómenii şi animalele inspirămŭ ossigen şi nitragen. *Trecêndŭ oxigenulŭ prin plumânile nóstre se strică şi se preface în nitragen, pe care ilŭ espirămŭ apoi afară împreună cu acidulŭ carbonicŭ.*

Decĭ sĕ mai stai de vorbă cu fisicĭ, carĭ n'au învĕţatŭ că elementele chimice nu trecŭ în alte elemente şi carĭ nu şciu nicĭ cum rĕsuflă prin urmare nicĭ cum trăescŭ?....

Când ar fi o greşală de stilŭ într'o operă scrisă pentru ómenĭ, carĭ cunoscŭ acéstă materiă, ai putea ride şi ai putea trece mai departe; dér într'o carte pentru copii a scrie neesactităţĭ scienţifice, e lucru care nu se póte erta şi care arată cum se jócă semidoctismulŭ cu sciinţa, este cu unŭ cuvêntŭ *o satiră*.

Despre curcubeu, de-a căruĭ formă se spune, că depinde de forma ochiului nostru (!) sĕ mai dice:

„La rĕsăritulŭ şi la apusulŭ sórelui *curcubeulŭ* are forma unui *arcŭ completŭ(!)*; ér în altŭ locŭ de asemenea se dice: „tóte aceste colorĭ însĕ, *după forma ochiului* nostru, se potŭ prinde în formă de arcŭ,“ de unde, firesce în urma cunoscinţelorŭ d-lui autorŭ, ar urma ca noi sĕ vedemŭ tóte obiectele în formă de arcŭ.

După aceste esemple, ar fi de prisosŭ sĕ mai întrebămŭ de va pricepe băiatulŭ ce-i *suprafaţă*, décă nu i s'a spusŭ ce-i *faţă*, se va înţelege ce-i *procesŭ chemicŭ*, décă nimicŭ nu i s'a spusŭ de *chemiă* şi *chemicŭ* şi altele şi altele.... Decĭ primimŭ de aicĭ conclusia, că autorulŭ acesta scrie cărţĭ după isvóre strĕine, de bunăsémă, dér fără sĕ le pricépă mai întâiu.

In *Geografia patriei* nu găsescĭ asemenea greşelĭ şi pricina este, că tótă geografia acésta este *unŭ iscusitŭ plagiatŭ* după *Geografia* domnilorŭ *D. Făgărăşanŭ şi S. Moldovanŭ*, ce-a apărutŭ la 1886. Cu aceeaşĭ vorbă: „*décă*“ se începe geografia lui Făgărăşanŭ şi Moldovanŭ, cu „*décă*“ şi plagiatulŭ lui Dariu, cu aceéşĭ vorbă „*universă*“ sĕ sfîrşesce ântâia carte, cu „*universulŭ*“ şi plagiatulŭ. Totŭ planulŭ, totŭ şirulŭ ideilorŭ, titlu de titlu, totŭ e copiatŭ.

*) Scriitorŭ englesŭ

care sĕ nu fiă în anumite părțĭ sĕrbătorită prin abstinența totală séu parțială dela lucru, după ce scimŭ mai departe, că sĕrbătorirea acestorŭ ḑile — în lipsa altorŭ ocupațiunĭ — constă în petrecerĭ neiertate, imorale: beuturĭ, bătăi, etc. eu credŭ că în anumite casurĭ ar fi de doritŭ în interesulŭ chiar a bunei observărĭ a preceptelorŭ bisericescĭ, ca sĕrbătorile. chiar și din cele legate, sĕ se reducă câtŭ se póte mai multŭ.

* * *

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. Din Blașŭ se scrie, că ḑilele trecute a arsŭ edificiulŭ băilorŭ, proprietatea d-nei Maria Rațŭ. Paguba se socotesce în 1020 fl.; asiguratŭ nimicŭ n'a fostŭ. Se bănuesce, că foculŭ a fostŭ pusŭ de ómenĭ rĕĭ și în privința acésta cercetările se continuă.

O glumă jidovéscă. In Alba-Iulia o mică glumă jidovéscă a costatŭ 150 fl. în banĭ gata. Venĭ. adecă în orașulŭ acesta o tênĕră părechiă: unŭ jidovŭ și o jidovóică, se presentară la rabinulŭ declarândŭ, că ei nu mai potŭ trăi la olaltă, nu suntŭ născuțĭ unulŭ pentru altulŭ, sĕ facă bine déră rabinulŭ sĕ desfacă legătura dintre ei. Rabinulŭ le împlini cererea și-ĭ trimise în numele Domnului. A doua ḑi tênĕra părechiă se presentă din nou la rabinulŭ, declarândŭ, că au judecatŭ asupra lucrului cum se cade și șĭ-au luatŭ séma că totŭ va fi mai bine, décă rabinulŭ s'ar îndura sĕ-ĭ împreune érășĭ la olaltă. Rabinulŭ legă érășĭ ce a deslegatŭ și-i trimise în numele Domnului. Atâta a fostŭ totulŭ.

Scirĭ polițienescĭ.

Poliția urbei *Botoșanĭ* publică următórele serii și numere principale, ca figurândŭ pe hârtiile false de câte 20 lei, găsite la individulŭ falsificatorŭ Merdingher:

Seria 0253	Nr. principalŭ	0453,0253	Nr.	171
„ 0530	Nr. „	0682,3530	B.	151
„ 0756	Nr. „	0467,0256	V.	187
„ 0773	Nr. „	0475,3773	D.	191
„ 0225	Nr. „	0456,2225	H.	183
„ 0675	Nr. „	0465,2675	C.	162
„ 0335	Nr. „	0436,7335	E.	176
„ 0773	Nr. „	0475,3772	L.	192

Afară de aceste semnalmente, numita autoritate mai face cunoscutŭ că, pe hârtiile false, capulŭ lui Traianŭ n'are ape așa de pronunțate ca cele adevĕrate și bărbia este adusă înainte, ér hărtia e mai gălbue și mai grósă. Asemenea semnăturile Carp, Costinescu și Urlățénu suntŭ mai micĭ de câtŭ caracterele lorŭ originale; mai alesŭ „Costinescu" este scrisŭ cu litere punctuale, pe când adevĕrata semnătură este caligrafică și bine legibilă, ér dela semnatura „Carp" lipsesce litera *p* finalŭ, care pare a fi *i*.

CUNUNIĂ.

In 12 Iulie s. n. îșĭ vorŭ serba cununia: d-lŭ medicŭ din Gherla Dr. *Emilŭ F. Negruțiu*, fratele mai micŭ alŭ stimatului nostru confrate și amicŭ Nicolae F. Negruțiu din Gherla, cu D-ra *Otilia Pușcariu*, fiica zelosului protopopŭ Grigorie Pușcariu din Betleanŭ. Cununia se va sĕvîrși în Betleanŭ. In ḑiua cununiei va comunica unŭ trenŭ separatŭ între Gherla și Betleanŭ, ce se va pune la disposițiunea óspeților̆ invitațĭ.

Adresămŭ tinerei părechĭ și familiei sincerile nóstre felicitărĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Berlinŭ, 3 Iulie. Secretarulŭ de statŭ *Herfurth* a fostŭ numitŭ ministru de interne în loculŭ lui Puttkammer.

Petersburgŭ, 3 Iulie. Visita împĕratului Wilhelm II se așteptă de Curtea de aicĭ pe la mijloculŭ lunei curente.

Neapole, 3 Iulie (scire privată). Erĭ s'au ivitŭ aicĭ 18 casurĭ de choleră.

Budapesta, 3 Iulie. Cea mai mare parte a mórei celei marĭ de măcinatŭ cu vulturĭ a arsŭ de susŭ din etagiu până josŭ la pivniță, la $2^1/_2$ diminéța s'a localisatŭ foculŭ. Unŭ pompierŭ a căḑutŭ în mijloculŭ flacărilorŭ. Foculŭ s'a născutŭ în despărțĕmêntulŭ vênturătórei.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Subsemnatele observândŭ, că biserica nóstră gr. or. din Galațĭ e lipsită de cele mai însemnate odóre bisericescĭ, între carĭ celŭ mai neapĕratŭ de lipsă era *procurarea unui prapore în prețŭ de celŭ puținŭ 30 fl. v. a.* ne-amŭ cerutŭ voiă dela mai marii bisericei și comunei Galațĭ, ca sĕ facemŭ colecte în scopulŭ acestia, și pentru ca colecta nóstră sĕ fiă împreunată și cu ore-carĭ jertfe din parte-ne, amŭ arangeatŭ Dumineciă în 8 (20) Maiu a. c. o petrecere socială de jocŭ în grădina publică a birtului comunalŭ de aicĭ la care petrecere p. t. publicŭ a participatŭ cu plăcere. Lista de colectare o amŭ circulatŭ mai alesŭ în opidulŭ Făgărașŭ și comunele din jurŭ pe la inteligința română, și au contribuitŭ pentru scopulŭ propusŭ de noi următorii domnĭ și dómne:

Danielă de Grămoiu, vice-comite în Făgărașŭ 1 fl., Ioanŭ Turcu, protonotar comitatensŭ în Făgărașŭ, 1 fl., Vasiliu Danŭ, subjude regescŭ în Făgărașŭ 1 fl., Iovianŭ Stoica de Vist, jude reg. în pensiune în Făgărașŭ 1 fl., Elisabeta P. Popŭ în Făgărașŭ 1 fl., Maria Danŭ în Făgărașŭ fl., Ecaterina Negrea în Făgărașŭ 1 fl., Lucreția Micu în Făgărașŭ 1 fl., Iacobŭ Popeneciu, notarŭ comitatensŭ în Făgărașŭ 1 fl., Aneta Stoica de Vist în Făgărașŭ 1 fl.. Maria C. Pop în Făgărașŭ 1 fl., Georgiu Aiserŭ, proprietarŭ în Făgărașŭ 1 fl., Borosnyai Bela, pretore în Făgărașŭ 1 fl., Ponczel Zsigmond, notarŭ comitatensŭ în Făgărasŭ, 1 fl., Dr. Hochmann, medicŭ în Făgărașŭ 1 fl., Zinca Romanŭ in Făgărașŭ 1 fl., Luisa Făgărășanŭ în Făgărașŭ 1 fl., Georgiu Boeriu, proprietarŭ în Făgărașŭ 1 fl., Georgiu Gollianŭ, comerciante în Făgărașŭ 1 fl., Basiliu Rațŭ, învĕțătorŭ în Făgărașŭ 1 fl., Ioanŭ Dejenariu, comptabilŭ la institutulŭ „Furnica" în Făgărașŭ 1 fl., Nicolae Nicóră, notarŭ cercualŭ în Ilenĭ 1 fl., Davidŭ Berlea, amploiatŭ la cartea funduaria în Făgărașŭ 1 fl., Trepches Heinrich, directorŭ polițienescŭ în Făgărașŭ 1 fl., Georgiu Țînțariu, timarŭ în Făgărașŭ 1 fl., Csutak Mihaly, oberauser financiarŭ în Galațĭ 1 fl., Dănilă Gaborŭ, învĕțătorŭ de statŭ în Făgărașŭ 50 cr. v. a., Nicolae Popoviciu, comerciante în Făgărașŭ 60 cr., Ioanŭ Fulicea, cancialistŭ comitatensŭ în Făgărașŭ 50 cr., Dr. Fejervári Adolf, advocatŭ în Făgărașŭ 50 cr., Iónŭ Cintea, amploiatŭ la cartea funduarie în Făgărașŭ 20 cr., Maria Cipŭ în Făgărașŭ 50 cr. Georgiu Taflanŭ, învĕțătorŭ în Beclénŭ 40 cr., Dumitru Chiujdea, clericŭ anulŭ III în Sibiiu 40 cr., Dumitru Bărbatŭ, învĕțătorŭ la șcóla capitală din Veneția inferióră, 50 cr., Nicolau Solomonŭ, învĕțătorŭ în Bréza 40 cr., Ieronimŭ Mardam, învĕțătorŭ în Făgărașŭ 40 cr., Iosifŭ Literatŭ. parochŭ în Luța, 20 cr., Poparadŭ notarŭ, cercualŭ în Recea Telechiană, 50 cr., Iacobŭ Oana, învĕțătorŭ în Pĕrău, 50 cr., Nicolae Ludu, învĕțătorŭ în Beclénŭ, 60 cr., Alexandru Reclan, amploiatŭ la cartea funduarie în Făgărașŭ 60 cr.

(Va urma.)

DIVERSE.

O vivendieră decorată. Anulŭ acesta, cu ocasiunea sĕrbătorii naționale francese, d-lŭ de Freycinet va propune pentru crucea de cavalerŭ alŭ legiunii de onóre pe d-na Drouan, vivandiera regimentului 50 de linia. Născută în Bavaria în 1845, a luptatŭ pentru naționalitatea francesă la Tuluza. A luatŭ parte companiele din Roma din 1865 și 1867, precum și la rĕsboiulŭ în contra Germaniei în 1880, făcută prisonieră la Metz, s'a arĕtatŭ curagiósă și fără pregetŭ în luptele ce s'au datŭ împrejurulŭ cetații. In ḑilele de 14, 15 și 18 Augustŭ, la Borny mai alesŭ, a meritatŭ cele mai marĭ elogii prin devotamentulŭ sĕu neobositŭ pentru oficerĭ și soldațĭ.

Este vĕduvă dela 1882, și are doi fii în armata francesă.

Statura omenéscă acum și în vechime. Cu tóte că se susține că în timpurile vechĭ ómenii arŭ fi fostŭ cu multŭ mai înalțĭ, totușĭ după datele ce le dă Stanley, rassa omenéscă din contră a fostŭ maĭ mică în vechime. După multe schelete descoperite, din timpurile Romanilorŭ, s'a putută face conclusiunea, că poporulŭ romanŭ nu a avutŭ înălțime mai mare decâtŭ 5 urme și 5 policarĭ. După armaturile vechĭ, Stanley deduce, că chiar în cei din urmă 500 de anĭ înălțimea rassei omenescĭ a mai crescutŭ. După mumiile mĕsurate în museulŭ briticŭ, s'a constatatŭ o înălțime pentru bărbațĭ 61 de policarĭ, și pentru femei 55 de policarĭ. Mumia faimósei Cleopatre are o înălțime de 54 de policarĭ; va sĕ ḑică cu 13 policarĭ mai mică decâtŭ o domoaselă de pe timpulŭ de astăḑĭ. Cea mai veche mumiă a unui rege egyptianŭ, descoperită de curêndŭ, mĕsură 52 de policarĭ. După părerile lui Stanley, statura omenéscă este în creștere, și elŭ socotește pentru fiecare 1000 de anĭ, o creștere de $1^1/_2$ policarĭ.

ULTIME SCIRĬ.

Sofia, 29 Iulie. Ministrulŭ afacerilorŭ străine va notifica, aḑĭ consulatului germanŭ resultatulŭ anchetei complimentare făcută asupra încidentului din Rusciuk. Acheta arată că oficerii presențĭ în localitate n'aveau de locŭ cunoștință de faptulŭ ruperei potretului Țarului. Guvernulŭ bulgarŭ exprimă speranța, că guvernulŭ germanŭ va considera acestŭ incidentŭ ca închisŭ într'unŭ modŭ definitivŭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 3 Iulie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argintŭ românescŭ .	„	8.44	„	8.46
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.88	„	9.91
Lire turcescĭ . . .	„	11.23	„	11.27
Imperialĭ	„	10.23	„	10.27
Galbinĭ	„	5.82	„	5.87
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	117.—	„	118.
Discontulŭ	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Iulie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	109.40
Renta de hârtiă 5%	90.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	151.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	115.50
Bonurĭ rurale ungare	104.90
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.90
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.35
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Renta de hârtiă austriacă	81.75
Renta de argintŭ austriacă	83.05
Renta de aurŭ austriacă	112.05
Losurĭ din 1860	138.70
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	879.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	305.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	313.40
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.87
Napoleon-d'orĭ	$9.90^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	124.95
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	100.20
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	128.70
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 19 Iunie st. v. 1888.

	Cump.	vênd.
Renta română 5%	91—	92.—
Renta rom. amort. 5% . . .	$92.^1/_2$	93.—
Renta convert. 6%	90.—	$90.^1/_2$
Impr. oraș. Buc. 10 fr. . . .	37.—	42.—
Credit fonc. rural 7% . . .	$106.^3/_4$	$107.^1/_2$
„ „ „ 5% . . .	$92.^1/_4$	$92.^3/_4$
„ „ urban 7%	$105.^1/_2$	106—
„ „ „ 6%	$98.^1/_2$	$99.^1/_2$
„ „ „ 5%	88.—	$88.^3/_4$
Banca naț. a Rom. 500 Lei. .	945.—	960.—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . . .	220.—	225.—
Aurŭ contra bilete de bancă .	16.40	16.65
Bancnote austr. contra aurŭ. .	2.01	2.02
Aurŭ contra argintŭ séu bilete	16.—	$16.^3/_4$
Florinŭ valóre austriacă . . .	2.01	2.

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Iacă o pildă:

Dariu

Décă ne uitămŭ la suprafața pământului, vedemŭ că pe unele locurĭ este mai așeḑată séu óblă pe altele mai ridicată. Partea aceea a suprafeței pămêntului, care este óblă adecă nu este în nicĭ o parte mai ridicată, ca în alta se numesce *șesŭ*. O ridicătură mai mică a suprafeții pămêntului se chiamă *colină*. Loculŭ, care are multe coline se ḑice *locŭ* séu *ținutŭ colinosŭ*. O ridicătură de pămêntŭ, care trece peste 200 metrii se numesce *dealŭ*. Décă suntŭ mai multe dealurĭ într'unŭ ținutŭ, ținutulŭ acesta se numesce *ținutŭ delosŭ (!)*

p. 21.

Moldovanŭ și Făgărășanŭ.

Décă eșimŭ afară la câmpŭ și privimŭ împrejurŭ de noi, vedemŭ că suprafața pămêntului este pe alocurea óblă, ér pe alocurea mai ridicată. Loculŭ acela, unde suprafața pămêntului este óblă se numesce *șesŭ*. O ridicătură de pămêntŭ mică se numesce *colină*. Décă ridicătura este mai înaltă (peste 200 de metri) se numesce *dealŭ*; loculŭ acela, unde suntŭ multe coline și délurĭ se numesce *locŭ colinosŭ* séu *delurosŭ*.

p. 17.

Apa este de mare folosŭ; ea se întrebuințéză la beutŭ, la spălatŭ, fiertŭ, udatŭ, scăldatŭ și altele. Apa cea mai bună de bĕutŭ este cea de isvorŭ și de fântână. Apa stătătóre nu e bună de beutŭ etc.

p. 24.

Apa este de mare folosŭ; se întrebuințéză de beutŭ, de spălatŭ, de fiertŭ, de scăldatŭ și spre multe alte celea. Cea mai bună apă de beutŭ este apa de isvorŭ, de fântână și apa curgĕtóre. Apa stătătóre nu este bună de beutŭ.

p. 19.

Și celelalte multe. Și 'n fața acestorŭ plagiate, nu mai poțĭ sĕ nu pui întrebarea: Câtŭ póte cântări inteligența unui omŭ, care e necesitatŭ sĕ *plagieze* și când voesce sĕ spună cele mai simple și mai elementare adevĕrurĭ?

La 1887 a publicatŭ d-lŭ *S. Moldovanŭ* o *Istoriă a Ungariei*. Istoria acésta ìlŭ îndémnă pe universalulŭ domnŭ I. *Dariu* sĕ publice și dênsulŭ una, totŭ în biografii scrisă. Décă i-ar fi slujitŭ de modelŭ numai, i-ai lăuda hiperzelulŭ de scriitorŭ, dér și aicĭ găsescĭ paralele de felulŭ celorŭ ce am citată la geografiă. Numai câtŭ d-nulŭ *Dariu* este uneorĭ mai completŭ; la biografia lui Șaguna de pildă nu citéză, ca Moldovanŭ, numai câte-va versurĭ din imnulŭ ce i-a scrisŭ acestuia Z. Boiu, ci-lŭ reproduce întregŭ, întreguțŭ, se înțelege, fără sĕ'lŭ pună în legătură cu cuprinsulŭ biografiei, cum l'a pusŭ Moldovanŭ...

Și sĕ ḑicĭ că nu-i iscusitŭ!

Socotescŭ, că am doveditŭ că numitulŭ autorŭ este unŭ iscusitŭ plagiatorŭ și unŭ ignorantŭ fisicŭ. Fiă, de asta nu se supĕră nimenĭ. Dér se supĕră multă lume, cândŭ vede că acestŭ plagiatorŭ conduce *două foi pedagogice*, când ìlŭ vede, că se sîmte chematŭ sĕ conducă lucrările dascălilorŭ noștri, sĕ le facă trébă bună. Și aicĭ găsescŭ astfelŭ pĕcatulŭ unorŭ scîrțăitorĭ din condeie de pe la noi: că cércă sĕ resolve probleme, pentru carĭ puterile li suntŭ pré slabe: „șoreceii, ce vreau sĕ pună clopotŭ la pisică" cum ḑiceau tot dênșii. In prefața *Elementelorŭ de fisică* ḑice de altfeliu și d-nulŭ *Dariu*: *„Ceea ce voescĭ sĕ facĭ cum se cade, trebue sĕ și scii cum se cade."*

G. B. Dulcă.

ad. Nru. 162—1888

CONCURSŬ.

Devenindŭ vacante cu 1 Septemvrie a. c. st. nou la şcóla civilă de fete cu internatŭ a „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“ **3 posturi de învĕţătorŭ,** dintre carĭ unulŭ va fi numitŭ şi directorŭ, **unŭ postŭ de învĕţătóre** şi **postulŭ de directóră a internatului,** pentru ocuparea acelora se escrie prin acésta concursŭ.

A. Doritorii de a ocupa vre-unulŭ dintre posturile de învĕţătorŭ (învĕţătóre) au sĕ presinte următórele documente:

a) atestatŭ de botezŭ;

b) documentŭ despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§ 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturĭ de învĕţătorĭ la şcóle civile;

c) o arĕtare în scrisŭ despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de pănă acum;

d) arĕtarea specialităţii pentru care este pregătitŭ cu deosebire, şi

e) fiindŭ limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posedŭ perfectŭ limba română în vorbire şi în scriere.

Pentru postulŭ de învĕţătóre se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai susŭ, şi cualificaţiune specială pentru lucrulŭ de mână şi vêrsta de celŭ puţinŭ 20 anĭ.

Concurenţii, carĭ vorŭ dovedi aptitudine specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germane, francese, a gimnasticei séu a altei specialităţĭ de şcólă, vorŭ avé preferinţă între cei altfelŭ cu pregătirĭ egale.

Fie-care concurentŭ care va fi alesŭ învĕţătorŭ séu învĕţătóre se obligă a propune pănă la maximulŭ de 30 óre pe sĕptĕmână.

B. Fiitórea directóră va avé sĕ dovedéscă:

a) că e femeă cultă;

b) că e mai înaintată în etate şi necăsătorită (eventualŭ vĕduvă fără prunci) şi

c) că e versată în economia de casă.

ad *A.* Cu posturile de învĕţătorĭ suntŭ împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilorŭ salariu anualŭ de câte 700 fl. v, a. şi 150 fl. v. a. banĭ de cuartirŭ;

b) învĕţătórei pe lângă întréga întreţinere în internatŭ (viptŭ, locuinţă, încăldţitŭ, luminatŭ, spălatŭ) salariu anualŭ de 400 fl. v. a.;

c) învĕţătorului numitŭ directorŭ, adausŭ la salariu de 100 fl. v. a. pe anŭ, şi adausŭ de 50 fl. v. a. pe anŭ la banii de cuartirŭ.

ad. *B.* Cu postulŭ de directorŭ a internatului suntŭ împreunate următórele beneficii:

a) pe lângă întréga întreţinere în internatŭ (viptŭ, locuinţă, încăldţitŭ, luminatŭ, spălatŭ) salariu anualŭ de 400 fl. v. a.;

b) adausŭ la salariu de 100 fl. v. a. pe anŭ.

Concursele însoţite de documentele numite mai susŭ sĕ se presente subsemnatului comitetŭ pănă la **31 Iulie st. n.** a. c.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută în Sibiiu la 23 Iunie n. 1888.

In lipsă de preşedinte:

G. Bariţiu. **Dr. Ioanŭ Crişianŭ,** secretarŭ II

91,3—1

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.